

Vansö kyrka

Landskap/län: Södermanland/Södermanlands län

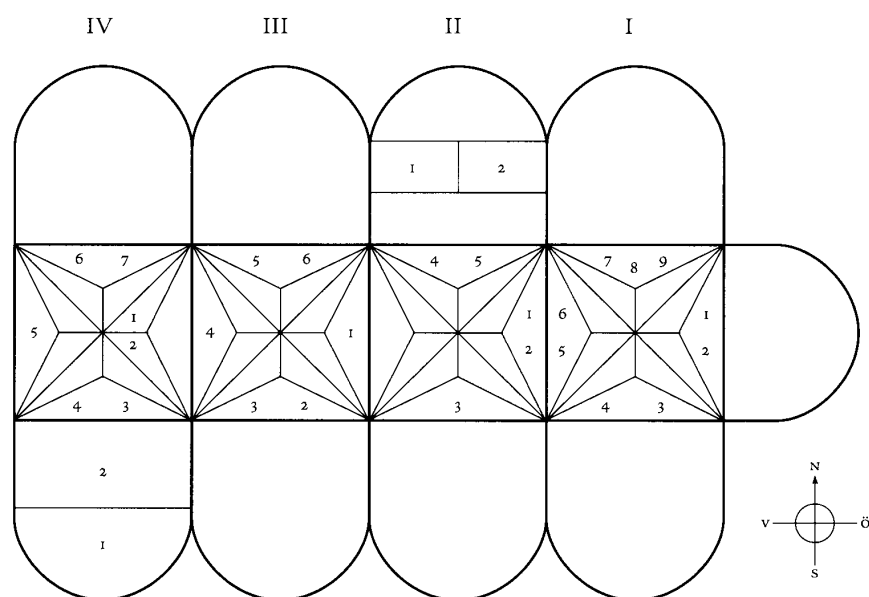
Kyrkoorganisation: Strängnäs stift, Vårfruberga-Härads församling

Plats: Vansö kyrkby

Koordinater: 59°24'22.43"N 16°56'23.10"Ö

Målningarnas skapelseperiod: Tidiga skapelseperioden, 1460-talet till ca 1470

Målningarnas kondition: Mycket hårt restaurerade

De första delarna av kyrkan tillkom på 1100-talet. Kyrkan har sedan byggts till ett flertal gånger under medeltiden. Valv slogs, i form av stjärnvalv, under andra hälften av 1400-talet.

Valven försågs därefter med målningar. I samband med en ombyggnad 1765 överkalkades förmodligen målningarna. Under en genomgripande restaurering 1901–1902 knackades målningarna fram. Dessa restaurerades och kompletterades mycket hårt.

Målningarna idag

Kyrkan har idag fyra stjärnvalv som är dekorerade. De flesta väggmålningar är utplånade, men det finns dock ett fåtal väggmålningar kvar. Det finns även figurer målade på några av pilastrarna. Något dekorerat vapenhus finns inte.

På grund av den mycket hårda restaureringen känns målningarna idag inte genuina, utan förvanskade. Dock finns det ett par målningar på andra travéns norra vägg som inte har genomgått samma hårda restaurering som övriga målningar.

Målningarnas tillgänglighet

Kyrkan har en orgelläktare. En av valvmålningarna i fjärde travén skymms av orgeln. Predikstolen skymmer två målningar på andra travéns norra vägg. Figurerna på pilastrarna störs av fastsatta ljushållare.

Travé I (Långhusets första travé)

Valvet

1. Evangelisten Matteus symbol, en bevingad människa.
2. Evangelisten Johannes symbol, en örn.
3. S:ta Margareta.
4. S:ta Dorotea.
5. Evangelisten Lukas symbol, en oxe.
6. Evangelisten Markus symbol, ett lejon.
7. S:ta Katarina av Alexandria.
8. S:ta Barbara.
9. Adorant med språkband.

Travé II

Valvet

1. Abels offer (1 Mos 4:4). Abel sågs som en symbol för Kristus, och även för Kyrkan.
2. Kains offer (1 Mos 4:3–5). Kain sågs som en typologisk förebild för Synagogan.
3. Nådstolen, dvs. Gud Fader som håller korset med Kristus i sina armar medan den Heliga Ande i form av en duva sänker sig över Kristi huvud.
4. David träder inför Saul och erbjuder sig att döda Goljat (1 Sam 17:32–33).
5. Manligt helgon med stav.

Norra väggen

1. Isak bär offerveden samt Offrandet av Isak (1 Mos 22:6–10; jfr BP 24/.d. resp. BP 25/.e.), hopkomponerad typologisk förebild för Jesu korsbärande respektive korsfästelse (Matt 27:31–37; jfr BP 24/.d. resp. Matt 27:35; jfr BP 25/.e.).
2. Kain dödar Abel (1 Mos 4:8).

Västra gördelbågen

Man som klänger i ranka.

Pilastrarna mellan travé II och III

Aposteln Petrus. (N)

Aposteln Paulus. (S)

Travé III

Valvet

1. Simson bänder isär lejonets käftar (Dom 14:5–6; jfr BP 28/.h.).
2. Aposteln Bartolomeus med kniv.
3. Aposteln Tomas med vinkelhake.
4. Två drakar med hopslingrade halsar. På svansen till den högra draken sitter en liten apa.
5. Aposteln Filippos med patriarkkors (två tvärsålar).
6. Aposteln Judas Taddeus med klubba.

Pilastrarna mellan travé III och IV

Aposteln Johannes med kalk. (N)

Aposteln Jakob d.ä. (S)

Väggarnas målningar är utplånade. Schablonerna är av nyare datum.

Travé IV

Valvet

1. David med slunga.
2. Goljat.
3. Apostel, troligen felrestaurerad.
4. Apostel, troligen felrestaurerad.
5. Syndafallet (1 Mos 3; jfr BP 10/k).
6. Aposteln Andreas med sitt kors.
7. Aposteln Simon med såg.

Väggarnas målningar är utplånade utom de på södra väggen. Schablonerna är av yngre datum.

Södra väggen

1. Drakliknande tvåbent djur.
2. Schabloner.